

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Zittingsdocument

A6-0361/2008

19.9.2008

VERSLAG

over het voorstel voor een verordening van de Raad houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2201/2003 wat de bevoegdheid betreft en tot invoeging van regels inzake toepasselijk recht in huwelijkszaken (COM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

Rapporteur: Evelyne Gebhardt

Rapporteur voor advies (*): Carlo Casini, Commissie juridische zaken

(*): Medeverantwortelijke commissies - Artikel 47 van het Reglement

Verklaring van de gebruikte tekens

- * Raadplegingsprocedure
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- **I Samenwerkingsprocedure (eerste lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- **II Samenwerkingsprocedure (tweede lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt
Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt
- *** Instemming
Meerderheid van de leden van het Parlement, behalve in de in de artikelen 105, 107, 161 en 300 van het EG-Verdrag en in artikel 7 van het EU-Verdrag bedoelde gevallen
- ***I Medebeslissingsprocedure (eerste lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- ***II Medebeslissingsprocedure (tweede lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt
Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt
- ***III Medebeslissingsprocedure (derde lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van de gemeenschappelijke ontwerp tekst

(De aangeduide procedure is gebaseerd op de door de Commissie voorgestelde rechtsgrondslag.)

Amendementen op wetsteksten

Door het Parlement aangebrachte wijzigingen worden in ***vet cursief*** aangegeven. De markering in ***mager cursief*** is een aanwijzing voor de technische diensten en betreft passages in de wetstekst waarvoor een correctie wordt voorgesteld (bijvoorbeeld aperte fouten of weglatingen in een taalversie). Dergelijke correcties moeten worden goedgekeurd door de betrokken technische diensten.

INHOUD

	Blz.
ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT.....	5
TOELICHTING	18
ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN	20
PROCEDURE.....	27

(*) Medeverantwortelijke commissies – Artikel 47 van het Reglement

ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het voorstel voor een verordening van de Raad houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2201/2003 wat de bevoegdheid betreft en tot invoeging van regels inzake toepasselijk recht in huwelijkszaken (COM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

(Raadplegingsprocedure)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan de Raad (COM(2006)0399),
 - gelet op de artikelen 61, letter c) en 67, lid 1 van het EG-Verdrag, op grond waarvan het Parlement door de Raad is geraadpleegd (C6-0305/2006),
 - gelet op artikel 51 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en het advies van de Commissie juridische zaken (A6-0361/2008),
1. hecht zijn goedkeuring aan het Commissievoorstel, als geamendeerd door het Parlement;
 2. verzoekt de Commissie haar voorstel krachtens artikel 250, lid 2 van het EG-Verdrag dienovereenkomstig te wijzigen;
 3. verzoekt de Raad, wanneer deze voornemens is af te wijken van de door het Parlement goedgekeurde tekst, het Parlement hiervan op de hoogte te stellen;
 4. wenst opnieuw te worden geraadpleegd ingeval de Raad voornemens is ingrijpende wijzigingen aan te brengen in het voorstel van de Commissie;
 5. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendementen van het Parlement

Amendement 1
Overweging 6 bis (nieuw)

(6 bis) De mogelijkheid om te kiezen voor het op echtscheiding en scheiding van tafel en bed toepasselijk recht mag geen afbreuk doen aan het belang van het kind.

Motivering

De artikelen 12 en 13 van Verordening nr. 2201/2003 gelden ook voor de keuze van de bevoegde rechter. Het is dan ook van essentieel belang dat rekening wordt gehouden met het belang van het kind.

Amendement 2 Overweging 6 ter (nieuw)

(6 ter) Vóór aanwijzing van het bevoegde gerecht en het toepasselijke recht is het voor de echtgenoten van belang toegang te hebben tot actuele informatie over de essentiële aspecten van het nationale en communautaire recht en de procedures betreffende echtscheiding en scheiding van tafel en bed. Om deze toegang tot informatie van passende kwaliteit te waarborgen, dient de Commissie regelmatig de informatie bij te houden in het op Internet gebaseerde informatiesysteem voor het publiek dat is ingevoerd bij Beschikking 2001/470/EG van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de oprichting van een Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken¹.

¹ PB L 174 van 27.6.2001, blz. 25.

Motivering

Er moet voor worden gezorgd dat de door de partijen gemaakte keuze een weloverwogen keuze is, dat wil zeggen dat de twee echtgenoten naar behoren geïnformeerd moeten zijn over de concrete gevolgen van hun keuze. In dit verband is het van belang zich af te vragen op welke wijze er het beste voor kan worden gezorgd dat aan de ondertekenaars van de overeenkomst inzake de aanwijzing van het bevoegde gerecht vóór de ondertekening ervan volledige en betrouwbare informatie wordt meegedeeld..

Amendement 3 Overweging 6 quater (nieuw)

(6 quater) De mogelijkheid om in overleg het bevoegde gerecht en het toepasselijke recht te kiezen mag geen afbreuk doen aan de rechten en gelijke kansen van de twee echtgenoten. In dit verband zouden

de nationale rechters zich bewust moeten zijn van het belang van een weloverwogen keuze van de twee echtgenoten met het oog op de juridische gevolgen van de gesloten overeenkomst.

Motivering

Er moet voor worden gezorgd dat de door de partijen gemaakte keuze een weloverwogen keuze is, dat wil zeggen dat de twee echtgenoten naar behoren geïnformeerd moeten zijn over de concrete gevolgen van hun keuze. Alle instanties dienen zich ervan te vergewissen dat de twee echtgenoten zich bewust zijn van de gevolgen van hun overeenkomst.

Amendement 4

Overweging 7 bis (nieuw)

(7 bis) Het begrip "gewone verblijfplaats" moet in overeenstemming met de doelstellingen van deze verordening worden geïnterpreteerd. De betekenis ervan moet per geval op basis van de feiten door de rechter worden vastgesteld. De term verwijst niet naar een begrip uit het nationale recht, maar naar een autonoom begrip van het Gemeenschapsrecht.

Amendement 5

Overweging 9 bis (nieuw)

(9 bis) De weloverwogen overeenkomst tussen de twee echtgenoten is een essentieel beginsel van deze verordening. Elke echtgenoot dient precies te weten wat de juridische en sociale gevolgen zijn van de keuze van het bevoegde gerecht en het toepasselijk recht.

Motivering

Het is mogelijk dat de collisieregels het recht van een andere lidstaat aanwijzen. In dit geval moet de rechter het vreemde recht toepassen, hetgeen problematisch kan zijn voor de gerechten waar de zaak aanhangig wordt gemaakt. Het is van belang ervoor te zorgen dat de rechter een adequate dienst kan raadplegen.

Amendement 6
ARTIKEL 1, PUNT 1
Titel (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid alsook betreffende het toepasselijk recht *in huwelijkszaken*

Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid alsook betreffende het toepasselijk recht *inzake scheiding en scheiding van tafel en bed*

Amendement 7
ARTIKEL 1 – PUNT 1 bis (nieuw)
Artikel 2, punt 11 bis (nieuw) (Verordening (EG) Nr. 2201/2003)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(1 bis) In artikel 2 wordt het volgende punt ingevoegd:

(11 bis) "gewone verblijfplaats": plaats waar een persoon gewoonlijk verblijft.

Motivering

Een definitie van "gewone verblijfplaats" is noodzakelijk om zoveel mogelijk arbitraire interpretaties te vermijden. Het gerecht dient uiteraard alle relevante feiten te onderzoeken alvorens de definitie toe te passen.

Amendement 8
ARTIKEL 1, PUNT 2
Artikel 3 bis, lid 1, letter a (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(a) een van de in artikel 3 opgenomen bevoegdheidscriteria van toepassing is, of

(a) op het tijdstip waarop de overeenkomst wordt gesloten, het gerecht van die lidstaat bevoegd is overeenkomstig artikel 3, of

Motivering

Het exacte tijdstip waarop de criteria van toepassing zijn, moet worden aangegeven.

Amendement 9
ARTIKEL 1, PUNT 2
Artikel 3 bis, lid 1, letter b (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(b) het gaat om de lidstaat waar de echtgenoten **gedurende** minimaal drie jaar hun **laatste gemeenschappelijke** verblijfplaats hadden, of

(b) het **op het tijdstip waarop de overeenkomst wordt gesloten**, gaat om de lidstaat waar de echtgenoten **sinds** minimaal drie jaar hun **gewone** verblijfplaats hadden, **mits deze situatie niet meer dan drie jaar vóór de aanhangigmaking bij het gerecht is beëindigd**, of

Motivering

Het exacte tijdstip waarop de criteria van toepassing zijn, moet worden aangegeven.

Amendement 10
ARTIKEL 1, PUNT 2
Artikel 3 bis, lid 1, letter c (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(c) een van de echtgenoten onderdaan van die lidstaat is of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, zijn "domicile" (woonplaats) op het grondgebied van een van die lidstaten heeft.

(c) **op het tijdstip waarop de overeenkomst wordt gesloten**, een van de echtgenoten onderdaan van die lidstaat is of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, zijn "domicile" (woonplaats) op het grondgebied van een van die lidstaten heeft.

Amendement 11
ARTIKEL 1, PUNT 2
Artikel 3 bis, lid 1, letter c bis (nieuw) (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(c bis) hun huwelijk in die lidstaat werd gesloten.

Motivering

Redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de keuze door partijen van een land om hun huwelijk te sluiten impliceert dat zij mogelijk ook de jurisdictie van dat land accepteren.

Amendement 12
ARTIKEL 1, PUNT 2
Artikel 3 bis, lid 2 (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

2. *Een* aanwijzing van een bevoegde rechter *geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst en wordt door beide echtgenoten ondertekend, ten laatste wanneer* de zaak bij de rechter aanhangig wordt gemaakt.

2. *De overeenkomst over de* aanwijzing van een bevoegde rechter *kan op ieder moment gesloten en gewijzigd worden, echter niet nadat* de zaak bij de rechter aanhangig is gemaakt. *De overeenkomst blijft geldig tot en met de laatste rechterlijke instantie.*

De aanwijzing geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst, die wordt gedagtekend en ondertekend door beide echtgenoten. Indien de lidstaat waarin een van de echtgenoten zijn gewone verblijfplaats heeft op het moment waarop de overeenkomst is gesloten, bijkomende vormvereisten voor dergelijke overeenkomsten oplegt, moeten deze worden nagekomen. Indien de echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben in verschillende lidstaten waarvan de respectieve wetgeving in bijkomende vormvereisten voorziet, is de overeenkomst geldig op voorwaarde dat de wettelijke vereisten van een van de wetgevingen vervuld zijn.

Indien de overeenkomst deel uitmaakt van een huwelijkscontract, moeten de vormvoorschriften van het huwelijkscontract vervuld zijn.

Amendement 13
ARTIKEL 1, PUNT)
Artikelen 4 en 5 (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(3) In de artikelen 4 en 5 wordt "artikel 3" vervangen door "de artikelen 3 *en* 3 bis".

(3) In de artikelen 4 en 5 wordt "artikel 3" vervangen door "de artikelen 3, 3 bis *en* 7".

Amendement 14
ARTIKEL 1, PUNT 5
Artikel 7 bis, letter a (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(a) de echtgenoten hun *vorige* *gemeenschappelijke* gewone verblijfplaats ten minste drie jaar hadden in die lidstaat,

(a) de echtgenoten hun gewone verblijfplaats *daarvoor* ten minste drie jaar hadden in die lidstaat, *mits die periode niet*

of

*teruggaat tot meer dan drie jaar vóór de
aanhangigmaking bij het gerecht, of*

Motivering

"Forum shopping" moet worden voorkomen.

Amendement 15

ARTIKEL 1, PUNT 5 bis (nieuw)

Artikel 7 bis (nieuw) (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

***(5 bis) Het volgende artikel wordt
ingevoegd:***

"Artikel 7 bis

Forum necessitatis

***Wanneer het bevoegde gerecht
overeenkomstig deze verordening is
gelegen in een lidstaat waarvan het recht
niet voorziet in echtscheiding of het
bestaan dan wel de geldigheid van het
betreffende huwelijk niet erkent, wordt de
jurisdictie toegewezen aan:***

***(a) de lidstaat van de nationaliteit van één
van de echtgenoten; of***

***(b) de lidstaat waar het huwelijk werd
gesloten."***

Motivering

Dit amendement regelt situaties waarin volgens de criteria van de artikelen 3, 3 bis en 7 van de verordening de toegewezen jurisdictie niet voorziet in echtscheiding of het bestaan dan wel de geldigheid van het betreffende huwelijk niet erkent.

Amendement 16

ARTIKEL 1, PUNT 6

Artikel 12, lid 1 (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(6) In artikel 12, lid 1, wordt "artikel 3"
vervangen door "de artikelen 3 **en** 3 bis".

(6) In artikel 12, lid 1, wordt "artikel 3"
vervangen door "de artikelen 3, 3 bis **en**
7".

Amendement 17

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 bis, titel (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

Rechtskeuze van partijen

Keuze van het toepasselijk recht door partijen

Amendement 18

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 bis, lid 1, letter -a (nieuw) (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(-a) het recht van de staat van de gewone verblijfplaats van de echtgenoten op het moment van sluiting van de overeenkomst;

Motivering

Het lijkt redelijk om ook dit criterium op te nemen voor de keuze van het toepasselijk recht.

Amendement 19

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 bis, lid 1, letter a (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(a) het recht van de staat van de **laatste gemeenschappelijke** gewone verblijfplaats van de echtgenoten, *voorzover* een van hen daar nog verblijft;

(a) het recht van de staat van de gewone verblijfplaats van de echtgenoten, *voorzover* een van hen daar nog verblijft **op het tijdstip waarop de overeenkomst wordt gesloten;**

Motivering

Het exacte tijdstip waarop de criteria van toepassing zijn, moet worden aangegeven.

Amendement 20

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 bis, lid 1, letter b (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(b) het recht van de staat waarvan beide echtgenoten onderdaan zijn of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, waar beide echtgenoten hun "domicile" (woonplaats) hebben;

(b) het recht van de staat waarvan beide echtgenoten onderdaan zijn of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, waar beide echtgenoten hun "domicile" (woonplaats) hebben **op het tijdstip waarop de overeenkomst wordt gesloten;**

Motivering

Het exacte tijdstip waarop de criteria van toepassing zijn, moet worden aangegeven.

Amendement 21

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 bis, lid 1, letter c (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(c) het recht van de staat waar de echtgenoten ten minste **vijf jaar hebben verbleven**;

(c) het recht van de staat waar de echtgenoten **daarvoor** ten minste **drie jaar hun gewone verblijfplaats hadden**;

Motivering

Het lijkt enigszins arbitrair dat in de artikelen 20 bis, lid 1, letter c), artikel 3 bis, lid 1, letter b) en artikel 7, letter a) sprake is van verschillende criteria ten aanzien van de duur. De rapporteur stelt voor de duur vast te stellen op drie jaar.

Amendement 22

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 bis, lid 1, letter c bis (nieuw) (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(c bis) het recht van de staat waar het huwelijk werd gesloten;

Motivering

Het lijkt redelijk om ook dit criterium op te nemen voor de keuze van het toepasselijk recht.

Amendement 23

ARTIKEL 1, PUNT 2

Artikel 20 bis, lid 1, letter d bis (nieuw) (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(d bis) het recht van de staat waar het huwelijk werd gesloten.

Motivering

Redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de keuze door partijen van een land om hun huwelijk te sluiten impliceert dat zij mogelijk ook het recht van dat land accepteren

Amendement 24

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 bis, lid 2 (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

2. Een aanwijzing van het toepasselijke recht geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst en wordt door beide echtgenoten ondertekend, ten laatste wanneer de zaak bij de rechter aanhangig wordt gemaakt.

2. Een aanwijzing van het toepasselijke recht geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst en wordt door beide echtgenoten ondertekend, ten laatste wanneer de zaak bij de rechter aanhangig wordt gemaakt.

Indien het recht van de lidstaat waar een van de echtgenoten zijn of haar gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip waarop de overeenkomst wordt gesloten echter voorziet in aanvullende vormvereisten voor dergelijke overeenkomsten, moet aan deze vereisten worden voldaan. Indien de echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben in verschillende lidstaten waarvan het respectieve recht voorziet in aanvullende vormvereisten, is de overeenkomst geldig indien deze voldoet aan de vereisten van het recht van een van deze lidstaten.

Indien de overeenkomst deel uitmaakt van een huwelijkscontract, dient te worden voldaan aan de vormvereisten van het huwelijkscontract.

Motivering

Verduidelijking van situaties waarin het nationale recht of het huwelijkscontract voorziet in strengere eisen dan de verordening.

Amendement 25

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 bis, lid 2 bis (nieuw) (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

2 bis. Indien het overeenkomstig het eerste lid van dit artikel aangewezen recht scheiding of scheiding van tafel en bed niet erkent of deze wel erkent, maar in een vorm die discriminerend is voor een van de echtgenoten, is het recht van het forum van toepassing.

Motivering

Doel van dit amendement is een oplossing te bieden voor de problemen van sommige vrouwen uit derde landen die in een lidstaat een scheiding of een scheiding van tafel en bed aanvragen. Het belang van de individuele persoon bij een scheiding of scheiding van tafel en bed - als uiting van de persoonlijke autonomie - dient voorrang te hebben boven de toepassing van het nationale recht. In dergelijke gevallen dreigt de toepassing van het nationale recht een belemmering te worden voor bepaalde in een lidstaat verblijvende personen die willen scheiden.

Amendement 26

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 ter, inleidende formule (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

Wanneer geen rechtskeuze heeft plaatsgevonden overeenkomstig artikel 20 bis, worden echtscheiding en scheiding van tafel en bed beheerst door het recht van de *staat*:

Wanneer geen rechtskeuze heeft plaatsgevonden overeenkomstig artikel 20 bis, worden echtscheiding en scheiding van tafel en bed beheerst door, *in deze volgorde*, het recht van de *lidstaat*:

Amendement 27

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 ter, letter a (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(a) waar de echtgenoten hun *gemeenschappelijke* gewone verblijfplaats hebben, of bij gebrek daaraan;

(a) waar de echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben *op het tijdstip van de aanhangigmaking bij het gerecht*, of bij gebrek daaraan;

Motivering

Het exacte tijdstip waarop de criteria van toepassing zijn, moet worden aangegeven.

Amendement 28

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 ter, letter b (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(b) waar de echtgenoten hun *laatste gemeenschappelijke* gewone verblijfplaats hadden, *voorzover* een van hen daar nog verblijft, of bij gebrek daaraan;

(b) waar de echtgenoten hun gewone verblijfplaats hadden, *voor zover* een van hen daar nog verblijft *op het tijdstip van de aanhangigmaking bij het gerecht*, of bij gebrek daaraan;

Motivering

Het exacte tijdstip waarop de criteria van toepassing zijn, moet worden aangegeven.

Amendement 29

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 ter, letter c (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(c) waarvan beide echtgenoten ***onderdaan zijn***, of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, waar beide echtgenoten hun "domicile" (woonplaats) hebben, of bij gebrek daaraan;

(c) waarvan beide echtgenoten ***de nationaliteit bezitten*** of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, waar beide echtgenoten hun "domicile" (woonplaats) hebben ***op het tijdstip waarop de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt*** of, bij gebreke daarvan,

Motivering

Het exacte tijdstip waarop de criteria van toepassing zijn, moet worden aangegeven.

Amendement 30

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 ter, lid 1, alinea 1 bis (nieuw) (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

Indien het overeenkomstig het eerste lid van dit artikel aangewezen recht scheiding of scheiding van tafel en bed niet erkent of deze wel erkent, maar in een vorm die discriminerend is voor een van de echtgenoten, is het recht van het forum van toepassing.

Motivering

"Forum shopping" moet worden voorkomen.

Amendement 31

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 sexies bis (nieuw) (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

Artikel 20 sexies bis

Informatieverstrekking door de lidstaten

1. Uiterlijk ...¹ delen de lidstaten de Commissie hun nationale regels mee

betreffende de vormvereisten die van toepassing zijn op overeenkomsten inzake de keuze van het bevoegde gerecht en het toepasselijk recht op huwelijkscontracten.

De lidstaten delen elke latere wijziging van deze regels aan de Commissie mee.

2. De Commissie stelt de haar overeenkomstig lid 1 meegedeelde informatie via passende maatregelen ter beschikking van het publiek, met name via het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken.

¹ drie maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening.

Motivering

Er moet voor worden gezorgd dat de door de partijen gemaakte keuze een weloverwogen keuze is, dat wil zeggen dat de twee echtgenoten naar behoren geïnformeerd moeten zijn over de concrete gevolgen van hun keuze. In dit verband is het van belang zich af te vragen op welke wijze er het beste voor kan worden gezorgd dat aan de ondertekenaars van de overeenkomst inzake de aanwijzing van het bevoegde gerecht voor ondertekening ervan volledige en betrouwbare informatie wordt meegedeeld.

TOELICHTING

Het onderhavige voorstel voor een verordening heeft tot doel een duidelijk en volledig juridisch kader vast te stellen voor *zowel* de regels inzake de bevoegdheid en de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken *als* voor de regels inzake het toepasselijk recht; bovendien wordt een zekere mate van partijautonomie ingevoerd.

Zo is een "internationaal" echtpaar dat wil scheiden tot dusverre onderworpen aan de bevoegdheidsregels van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad¹ ("Brussel II bis"), die de echtgenoten in staat stellen te kiezen tussen een aantal uiteenlopende bevoegdheidscriteria. Zodra een procedure in huwelijkszaken bij de rechterlijke instanties van een lidstaat aanhangig is gemaakt, wordt het toepasselijke recht bepaald op basis van de nationale collisioneregels van die lidstaat, die echter sterk uiteenlopen.

Deze verschillen bij de nationale collisioneregels in combinatie met de huidige communautaire bepalingen inzake de aanwijzing van het bevoegde gerecht kunnen in geval van "internationale" scheidingen tot een aantal problemen leiden. Afgezien van het gebrek aan rechtszekerheid, dat voortvloeit uit de moeilijkheid voor de echtgenoten om te bepalen welk recht op hun geval van toepassing is², bestaat het door de Commissie reëel geachte gevaar van een "rush naar de rechter", waarmee een situatie wordt aangeduid waarin de best geïnformeerde echtgenoot zal proberen als eerste het gerecht in te schakelen waarvan het recht zijn of haar belangen het beste dient. Bovendien kunnen communautaire burgers die in een derde land wonen problemen hebben met het vinden van een bevoegd gerecht voor echtscheidingszaken en met het laten erkennen van een in een derde land uitgesproken echtscheidingsvonnis in hun respectieve landen van herkomst.

Het voorstel van de Commissie strekt ertoe de genoemde gevaren te beperken en de tekortkomingen te verhelpen, met name door invoering van de mogelijkheid voor partijen om in overleg het bevoegde gerecht en het toepasselijke recht te kiezen.

Aanwijzing van de bevoegde rechter

Artikel 3 bis introduceert de mogelijkheid voor de echtgenoten om in overleg de bevoegde rechter in hun echtscheidingsprocedure aan te wijzen. Dit biedt zonder twijfel het voordeel dat de mate van autonomie van partijen wordt vergroot en dat zij in staat worden gesteld overeenkomstig bepaalde aanknopingspunten vrij het gerecht in te schakelen waarmee zij de meeste banden hebben. Het gaat er in de eerste plaats om ervoor te zorgen dat de aanknopingspunten voldoende duidelijk zijn en nauwkeurig geformuleerd, zonder dat zij onnodig restrictief werken. De rapporteur stelt echter voor artikel 7 bis toe te voegen waarin gevallen worden geregeld waarin volgens de criteria van de artikelen 3, 3 bis en 7 het rechtsstelsel niet voorziet in echtscheiding of het bestaan dan wel de geldigheid van het desbetreffende huwelijk niet erkent.

Aanwijzing van het toepasselijk recht

¹ Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000 (PB L 338 van 23.12.2003, blz. 1).
² Zie document SEC(2006)0949 van 17.7.2006, blz. 5.

Artikel 20 bis komt met iets nieuws, aangezien voor het eerst de mogelijkheid voor de echtgenoten wordt ingevoerd om in overleg in hun echtscheidingsprocedure het toepasselijk recht aan te wijzen. Het lijkt uw rapporteur verstandig ook te voorzien in de mogelijkheid om te kiezen voor het recht van de staat van de gewone verblijfplaats van de echtgenoten waar zij wonen op het moment van sluiting van de overeenkomst alsook voor het recht van de staat waar het huwelijk werd gesloten.

Verder kan men zich afvragen waarom artikel 20 bis en de artikelen 3, 3 bis en 7 niet op elkaar zijn afgestemd wat betreft de duur. De rapporteur komt de verlenging van de verblijfsduur in artikel 20 bis enigszins willekeurig voor. Daarom stelt zij voor de duur op drie jaar vast te stellen.

Een weloverwogen keuze

Tot slot moet ervoor worden gezorgd dat de door partijen gemaakte keuze een weloverwogen keuze is, dat wil zeggen dat de twee echtgenoten naar behoren moeten worden geïnformeerd over de concrete gevolgen van hun keuze. In dit verband kan men zich afvragen wat de beste manier is om ervoor te zorgen dat aan de ondertekenaars van de overeenkomst inzake de aanwijzing van het bevoegde gerecht vóór de ondertekening van de overeenkomst volledige en betrouwbare informatie wordt meegedeeld. Ook is het van belang dat de toegang tot de informatie onafhankelijk van de financiële situatie van de twee echtgenoten wordt gewaarborgd. Ook hier zij erop gewezen hoe belangrijk het is te zorgen voor een nauwkeurige en volledige informatieverstrekking aan beide echtgenoten voor wat betreft de gevolgen van hun keuze van het bevoegde gerecht en het toepasselijk recht in geval van scheiding, temeer omdat de wetgeving van de lidstaten op een groot aantal punten sterk uiteenloopt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de redenen en vormen van scheiding, de voorwaarden voor toekenning ervan, de vereiste duur van scheiding van tafel en bed en andere aspecten die voor de procedure van doorslaggevend belang zijn. Bovendien is het recht voortdurend in beweging en het zou kunnen dat een op een gegeven moment ondertekende overeenkomst inzake de aanwijzing van het toepasselijk recht niet meer beantwoordt aan de legitieme verwachtingen van partijen op het moment dat deze overeenkomst effect moet sorteren, aangezien de wetgeving van de desbetreffende staat intussen is gewijzigd.

De rapporteur stelt voor te voorzien in een mechanisme op grond waarvan de Commissie verantwoordelijk is voor het op Internet gebaseerde informatiesysteem voor het publiek (dat functioneert in het kader van het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken), waar iedereen actuele informatie kan vinden over de belangrijkste aspecten van het nationale recht en het Gemeenschapsrecht. Bovendien is het van essentieel belang dat het ingeschakelde gerecht aandacht besteedt aan het enorme belang van een weloverwogen keuze van de beide echtgenoten.

11.9.2008

ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN

aan de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

inzake het voorstel voor een verordening van de Raad houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2201/2003 wat de bevoegdheid betreft en tot invoeging van regels inzake toepasselijk recht in huwelijkszaken
(COM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

Rapporteur voor advies (*): Carlo Casini

(*) Medeverantwoordelijke commissies – Artikel 47 van het Reglement

BEKNOPTE MOTIVERING

Het voorstel van de Commissie heeft uitsluitend betrekking op de vaststelling van de rechterlijke bevoegdheid en het toepasselijk recht in procedures betreffende echtscheiding of scheiding van tafel en bed. Aspecten als de nietigverklaring van het huwelijk of het recht op alimentatie komen er bijgevolg niet in aan bod. Het voorstel is in feite een gedeeltelijke wijziging van de vigerende Verordening 2201/2203, waarvan de inhoud ruimer is omdat zij ook betrekking heeft op de oorzaken van nietigverklaring van het huwelijk, de ouderlijke verantwoordelijkheid en de erkenning van gerechtelijke uitspraken op deze terreinen in de betrekkingen tussen lidstaten.

Het voorstel in kwestie slaat hoofdzakelijk op de zogenaamde "internationale" huwelijken, waarvan de echtgenoten een verschillende nationaliteit bezitten of in verschillende lidstaten hun verblijfplaats hebben. Het belangrijkste novum van het voorstel is dat de echtgenoten de mogelijkheid wordt geboden om de bevoegde rechtbank en het toepasselijk recht vrij te kiezen. De keuzemogelijkheid is echter niet onbeperkt: er moet een objectieve band (of aanknopingspunt) bestaan tussen enerzijds de rechtbank en het recht en het huwelijk in kwestie. Volgens het voorstel wordt deze band hoofdzakelijk gevormd door de verblijfplaats. Daaruit vloeit voort dat echtgenoten die dezelfde nationaliteit bezitten en allebei altijd hun verblijfplaats hebben gehad in dezelfde lidstaat waarvan zij onderdaan zijn, geen keuzemogelijkheid hebben en zich alleen kunnen richten tot de rechtbank van de lidstaat waar zij verblijven. Deze rechtbank zal de *lex loci* toepassen, die identiek is aan de *lex fori*.

Het voorstel komt over het algemeen redelijk over. Het spoort immers perfect met het vrij verkeer van personen, een van de fundamentele vrijheden waar de Europese Unie op berust, en met de eerbied voor de autonomie van de partijen, die desgewenst kunnen kiezen aan welke rechter en volgens welk recht zij de uitspraak over de ontbinding van hun huwelijk zullen voorleggen.

Volgens de rapporteur behoeft het voorstel echter een paar aanpassingen om het nog doeltreffender te maken.

In de allereerste plaats moet er duidelijker op worden gewezen dat de keuzemogelijkheid van de partijen alleen geldt voor de bevoegde rechtbank en het toepasselijke recht van een *lidstaat*, en voorts, meer in het algemeen, dat, volgens het subsidiariteitsbeginsel, het voorstel de autoriteiten van een staat die echtscheiding of "internationale" huwelijken niet erkent niet kan verplichten zich uit te spreken over de nietigverklaring daarvan.

Bovendien biedt het voorstel van de Commissie de echtgenoten de keuzemogelijkheid tussen een van de fora die zijn opgesomd in artikel 3 van Verordening 2201/2003. Hierdoor wordt het restrictievere criterium van artikel 3 bis, letter b) overbodig. De technisch eenvoudigste oplossing zou erin bestaan de tekst van letter b) te schrappen. De Commissie schijnt met haar voorstel echter de bedoeling te hebben een band te leggen met het recht van het forum omwille van het feit dat de partijen het recht wordt geboden autonoom te beslissen tot welke rechter zij zich richten. Dat blijkt uit letter b). Indien het de bedoeling is letter b) te handhaven en de inhoud ervan af te stemmen op artikel 3 (door de autonomie van de partijen uit te breiden), stelt de rapporteur voor het gehele artikel 3 bis te herformuleren. Artikel 3 blijft evenwel geldig en toepasselijk wanneer de echtgenoten geen gebruik maken van hun recht om de bevoegde rechtbank te kiezen.

AMENDEMENTEN

De Commissie juridische zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken onderstaande amendementen in haar verslag op te nemen:

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendementen van het Parlement

Amendement 1

ARTIKEL 1, PUNT 2

Artikel 3 bis, lid 1 (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

1. Echtgenoten kunnen overeenkomen dat **een of meer** rechterlijke instanties van een lidstaat bevoegd moeten zijn in procedures betreffende echtscheiding en scheiding van tafel en bed, op voorwaarde dat **zij** een nauwe band **met die** lidstaat **hebben** omdat

(a) **een van de in artikel 3 opgenomen bevoegdheidscriteria van toepassing is**, of

1. Echtgenoten kunnen overeenkomen dat **de** rechterlijke instanties van een lidstaat bevoegd zijn in procedures betreffende echtscheiding en scheiding van tafel en bed, op voorwaarde dat **er** een nauwe band **bestaat tussen hun huwelijk en de gekozen** lidstaat omdat

(a) **de echtgenoten in deze lidstaat gedurende minimaal drie jaar ononderbroken hun gewone verblijfplaats**

(b) het gaat om de lidstaat waar de echtgenoten **gedurende minimaal drie jaar hun laatste gemeenschappelijke verblijfplaats hadden**, of

(c) **een van de echtgenoten** onderdaan van die lidstaat is of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, zijn "**domicile**" (woonplaats) **op het grondgebied van een van die lidstaten** heeft.

hadden op voorwaarde dat deze periode niet meer dan drie jaar voor het verzoek om echtscheiding of scheiding van tafel en bed is afgelopen, of

(b) het gaat om de lidstaat waar **zich de laatste gewone verblijfplaats van de echtgenoten bevindt en de verweerder er zijn verblijfplaats heeft op het moment van het verzoek**, of

(c) **de eiser sinds ten minste zes maanden in deze lidstaat zijn gewone en huidige verblijfplaats heeft indien hij** onderdaan van die lidstaat is, of **ten minste een jaar indien hij geen ingezetene van die lidstaat is**, of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, **er zijn woonplaats heeft, of**

(c bis) hun huwelijk in die lidstaat is gesloten.

Motivering

Door de tekst van artikel 3 bis te herformuleren ontstaat een duidelijker hiërarchie tussen de criteria die bepalend zijn voor de vereiste band: een langere verblijfplaats; een kortere verblijfplaats op voorwaarde dat het de laatste gemeenschappelijke verblijfplaats is, die bovendien dezelfde is als de huidige verblijfplaats van de verweerder; de huidige verblijfplaats van de eiser gedurende een zekere periode; de plaats waar het huwelijk is gesloten. Op die manier kan tegenstrijdigheid worden vermeden tussen de criteria onderling, maar ook tussen die criteria en artikel 3 van de verordening, dat van toepassing blijft als de partijen geen overeenkomst bereiken.

Amendement 2

ARTIKEL 1, PUNT 2

Artikel 3 bis, lid 2 (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

2. **Een** aanwijzing van een bevoegde rechter **geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst en wordt door beide echtgenoten ondertekend, ten laatste wanneer** de zaak bij de rechter aanhangig **wordt** gemaakt.

2. **De overeenkomst over de** aanwijzing van een bevoegde rechter **kan op ieder moment gesloten en gewijzigd worden, echter niet nadat** de zaak bij de rechter aanhangig **is** gemaakt. **De overeenkomst blijft geldig tot en met de laatste rechterlijke instantie.**

De aanwijzing geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst, die wordt gedagtekend en ondertekend door beide echtgenoten. Indien de lidstaat waarin een van de echtgenoten zijn gewone

verblijfplaats heeft op het moment waarop de overeenkomst is gesloten, bijkomende vormvereisten voor dergelijke overeenkomsten oplegt, moeten deze worden nagekomen. Indien de echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben in verschillende lidstaten waarvan de respectieve wetgeving in bijkomende vormvereisten voorziet, is de overeenkomst geldig op voorwaarde dat de wettelijke vereisten van een van de wetgevingen vervuld zijn.

Indien de overeenkomst deel uitmaakt van een huwelijkscontract, moeten de vormvoorschriften van het huwelijkscontract vervuld zijn.

Motivering

Het is wenselijk dat uitdrukkelijk verwezen wordt naar de vormvereisten van de overeenkomst, dat de gevolgen ervan worden gepreciseerd en wordt bepaald dat de algemene bevoegdheidsregels blijven gelden indien er geen overeenkomst wordt bereikt.

Amendement 3

ARTIKEL 1, PUNT 5 BIS (nieuw)

Artikel 7 bis (nieuw) (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

(5 bis) Het volgende artikel wordt ingevoegd:

Artikel 7 bis

Forum necessitatis

Wanneer het bevoegde gerecht overeenkomstig deze verordening is gelegen in een lidstaat waarvan het recht niet voorziet in echtscheiding of het bestaan dan wel de geldigheid van het betreffende huwelijk niet erkent, wordt de jurisdictie toegewezen aan:

(a) de lidstaat van de nationaliteit van één van de echtgenoten; of

(b) de lidstaat waar het huwelijk werd gesloten.

Motivering

Een lidstaat kan niet worden gedwongen om een handeling die door de wetgeving van de lidstaat niet als huwelijk wordt beschouwd, als dusdanig te erkennen, zij het alleen maar met het oog op de ontbinding ervan. Bovendien zou het indruisen tegen het subsidiariteitsbeginsel de rechter van een lidstaat waarvan de wetgeving de echtscheiding niet erkent, te verplichten de echtscheiding uit te spreken.

Anderzijds heeft een internationaal echtpaar het recht op de uitspraak van de echtscheiding door ten minste een rechter van de Unie daar het huwelijk immers een bepaalde band heeft met het grondgebied van de Unie; bij ontstentenis van een keuze van de partijen, is de rechter van de lidstaat waarvan een van de echtgenoten de nationaliteit bezit of waar het huwelijk is gesloten normaliter bevoegd.

Amendement 4

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 bis, lid 1 (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

1. Echtgenoten kunnen het op echtscheiding en scheiding van tafel en bed toepasselijke recht aanwijzen. Zij kunnen daarbij kiezen tussen:

(a) het recht van de staat van de laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats van de echtgenoten, voorzover een van hen daar nog verblijft;

(b) het recht van de staat waarvan beide echtgenoten onderdaan zijn of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, waar beide echtgenoten hun "domicile" (woonplaats) hebben;

(c) het recht van de staat waar de echtgenoten ten minste vijf jaar hebben verbleven;

(d) het recht van de lidstaat waar het verzoek aanhangig is gemaakt.

1. Echtgenoten kunnen het op echtscheiding en scheiding van tafel en bed toepasselijke recht aanwijzen. Zij kunnen daarbij kiezen tussen ***het recht van de lidstaten die overeenkomstig artikel 3 bis een band hebben met het huwelijk.***

Motivering

Het criterium dat hier wordt voorgesteld, is ruimer opgevat dan dat van het Commissievoorstel, waarin wordt uitgesloten dat het toepasselijke recht dat is van de lidstaat waar alleen de verweerder of alleen de eiser zijn verblijfplaats heeft (hoewel, in principe, dat

recht toepasselijk kan worden via een uitspraak van de rechter, in de zin van artikel 20 bis, letter d).)

Amendement 5

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 bis, lid 2 (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

2. Een aanwijzing van het toepasselijke recht geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst en wordt door beide echtgenoten ondertekend, ten laatste wanneer de zaak bij de rechter aanhangig wordt gemaakt.

2. Wat de vorm van de keuze betreft, is artikel 3 bis, lid 2, van toepassing.

Motivering

Doel van dit amendement is een parallel te creëren tussen de vorm van de aanwijzing van de bevoegdheid en de vorm van de keuze van het toepasselijke recht.

Amendement 6

ARTIKEL 1, PUNT 7

Artikel 20 ter, inleidende formule (Verordening (EG) nr. 2201/2003)

Wanneer geen rechtskeuze heeft plaatsgevonden overeenkomstig artikel 20 bis, worden echtscheiding **en** scheiding van tafel en bed beheerst door het recht van de **staat**:

Wanneer geen rechtskeuze heeft plaatsgevonden overeenkomstig artikel 20 bis, worden echtscheiding **of** scheiding van tafel en bed beheerst door, **in deze volgorde**, het recht van de **lidstaat**

PROCEDURE

Titel	Op huwelijksgebied toe te passen wetgeving	
Document- en procedurenummers	COM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS)	
Commissie ten principale	LIBE	
Advies uitgebracht door Datum bekendmaking	JURI 28.9.2006	
Medeverantwoordelijke commissie(s) - datum bekendmaking	15.2.2007	
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Carlo Casini 2.10.2006	
Behandeling in de commissie	4.10.2007	19.12.2007
Datum goedkeuring	9.9.2008	
Uitslag eindstemming	+: 25	–: 0
	0:	0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Carlo Casini, Marek Aleksander Czarnecki, Bert Doorn, Monica Frassoni, Giuseppe Gargani, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Othmar Karas, Piia-Noora Kauppi, Klaus-Heiner Lehne, Katalin Lévai, Antonio Masip Hidalgo, Hans-Peter Mayer, Manuel Medina Ortega, Aloyzas Sakalas, Francesco Enrico Speroni, Jaroslav Zvěřina, Tadeusz Zwiefka	
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Sharon Bowles, Vicente Miguel Garcés Ramón, Jean-Paul Gauzès, Georgios Papastamkos, Gabriele Stauner, József Szájer, Jacques Toubon, Ieke van den Burg	
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 178, lid 2)	Victor Boștinaru, Renate Weber	

PROCEDURE

Titel	Op huwelijksgebied toe te passen wetgeving			
Document- en procedurenummers	COM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS)			
Datum raadpleging EP	20.9.2006			
Commissie ten principale Datum bekendmaking	LIBE 28.9.2006			
Medeadviserende commissie(s) Datum bekendmaking	JURI 28.9.2006	FEMM 28.9.2006		
Geen advies Datum besluit	FEMM 13.9.2006			
Medeverantwoordelijke commissie(s) Datum bekendmaking	JURI 15.2.2007			
Rapporteur(s) Datum benoeming	Evelyne Gebhardt 13.9.2006			
Behandeling in de commissie	24.1.2007	11.9.2007	3.10.2007	9.10.2007
	22.1.2008	15.9.2008		
Datum goedkeuring	15.9.2008			
Uitslag eindstemming	+: -: 0:	38 2 1		
Bij de eindstemming aanwezige leden	Alexander Alvaro, Roberta Angelilli, Emine Bozkurt, Philip Bradbourn, Mihael Brejc, Kathalijne Maria Buitenweg, Giusto Catania, Jean-Marie Cavada, Carlos Coelho, Panayiotis Demetriou, Bárbara Dührkop Dührkop, Urszula Gacek, Kinga Gál, Jeanine Hennis-Plasschaert, Lívia Járóka, Ewa Klamt, Magda Kósáné Kovács, Stavros Lambrinidis, Kartika Tamara Liotard, Viktória Mohácsi, Javier Moreno Sánchez, Rareș-Lucian Niculescu, Inger Segelström, Csaba Sógor, Vladimir Urutchev, Renate Weber, Tatjana Ždanoka			
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Edit Bauer, Frieda Brepoels, Simon Busuttil, Evelyne Gebhardt, Sophia in 't Veld, Iliana Malinova Iotova, Ona Juknevičienė, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Antonio Masip Hidalgo, Bill Newton Dunn, Luca Romagnoli, María Isabel Salinas García, Eva-Britt Svensson			
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 178, lid 2)	Andres Tarand			